

Тетяна БОЙЧЕНКО,
кандидат педагогічних наук (м. Київ);
Ніна КОВАЛЬ,
кандидат педагогічних наук (м.Вінниця)

Орієнтовне календарно-тематичне планування "Основи здоров'я", 4 клас

Навчання основ здоров'я у 4 класі спрямоване на формування і розвиток в учнів здоров'язбережувальних компетенцій, передбачених чинною програмою.

На предмет відведено 35 годин, що зумовлює проведення 32 уроків за темами програми (1 година на тиждень) та три одноденні уроки – на систематизацію та узагальнення набутих здоров'язбережувальних компетенцій.*

№ уроку. Дата	Тема уроку (1). Ключові слова (2). Методичні поради (3). Практична діяльність учнів (4)
1	2
	Р о з д і л 1. Здоров'я людини (3 години)
1	1. Цінність життя і здоров'я. 2. Безпека; небезпека; види небезпек: прихована, постійна, загальна; види чинників небезпеки, наслідки їх дій; умови, за яких виявлена небезпека може мати негативні наслідки. 3. Формувати вміння порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Обговорити: безпечні дії під час потрапляння в небезпечну ситуацію; чому кожна дитина неповторна. Розвивати в учнів мотиваційні основи збереження і зміцнення свого здоров'я. 4. Відпрацювання дій у разі потрапляння у зазначені види небезпек

*Для планування практично спрямованих уроків учитель може скористатися навчально-методичним комплектом з основ здоров'я для 4 класу, до якого входять підручник для учнів; навчальні посібники для учнів – робочий зошит до підручника та збірник завдань для експрес контролю; методичний посібник для вчителя (автори Т.Є.Бойченко, Н.С.Коваль; видавництво "Ранок").

1	2
2	1. Складові здоров'я. 2. Фізичний стан; складові здоров'я: фізична, психічна, соціальна, духовна; чинники здоров'я. 3. Формувати вміння характеризувати та порівнювати складові здоров'я за істотними ознаками. Схарактеризувати чинники, що впливають на здоров'я. 4. За малюнками з'ясувати, які емоції впливають на здоров'я позитивно, а які – негативно (с. 14 **)
3	1. Показники розвитку дитини. 2. Постійні зміни у дітей; немовлята; ясельний вік; дошкільнята; молодший шкільний вік; показники фізичного розвитку. 3. Формувати в учнів уявлення про: істотні ознаки, вміння визначати їх (без них предмети, явища не будуть тим, чим вони є); вміння за істотними ознаками порівнювати дітей різного віку (що між ними спільне, чим вони відрізняються). Ознайомити учнів з українськими народними руховими іграми. Мотивувати дітей до рухової активності. 4. Розвивати вміння визначати рівень свого фізичного розвитку
4	Р о з д і л 2. Фізична складова здоров'я (7 годин) 1. Харчування і здоров'я. 2. Їжа; корисна і шкідлива для здоров'я їжа; залежність розвитку і росту від їжі; збалансоване харчування; групи харчових продуктів: білки, жири, вуглеводи; вітаміни й мінеральні речовини; надходження води до оселі; небезпечність надмірного вживання солодощів; збалансоване харчування; кількість та якість їжі.

** Тут і далі: Бойченко Т. Є., Коваль Н. С. Основи здоров'я: Підручник для учнів 4 класу. – Харків : Ранок, 2015. – 160 с.

1	2
	3. Формувати в учнів уявлення про групи харчових продуктів (хлібобулочні вироби, хліб, крупи; овочі, фрукти; молоко, молочні продукти; м'ясо та м'ясні продукти); замінники м'яса; продукти, що містять жири (рослинного і тваринного походження); способи приготування їжі, їх вплив на здоров'я. Формувати уявлення про правила збалансованого харчування. Мотивувати учнів додержуватися цих правил. Установити залежність між якістю їжі та розвитком, настроєм, самопочуттям. Формувати уявлення про жири, білки, вуглеводи, вітаміни, мінеральні речовини, воду та їх значення для розвитку дитячого організму. Формувати уявлення про воду як неоціненний скарб природи. 4. Визначення якості їжі. Вибір щоденного меню школяра (с. 27)
5	1. Рух для здоров'я. 2. Рухова активність; комплекс вправ; ранкова гімнастика; правила оздоровчої ходьби; правила безпечних тренувань; спритність; швидкість; витривалість; силові якості; вибір комплексу фізичних вправ; тренування. 3. Формувати в учнів уявлення про позитивний вплив на здоров'я прогулянок, туризму, фізичної культури і спорту. Ознайомити учнів з порадами щодо виконання комплексу вправ ранкової гімнастики, на основі яких формувати в них відповідні практичні уміння і навички. Формувати уявлення про правила оздоровчої ходьби, на їх основі відповідні практичні уміння і навички. Підвести учнів до розуміння того, що лише систематичні тренування з поступовим збільшенням навантаження є корисними для здоров'я. Ознайомити учнів з правилами безпечного тренування, що слугуватиме формуванню відповідних практичних умінь. Формувати в учнів уявлення про різні види спорту з метою встановлення їх впливу на розвиток спритності, швидкості, витривалості. 4. Обговорити ситуативне завдання (с. 31). Установити переваги оздоровчої ходьби над активним захопленням комп'ютером
6	1. Загартування. 2. Людина – частина живої природи; природне середовище; пристосування до змін у навколишньому середовищі; загартування; принципи загартування; сонце в житті людини; правила загартування; чинники загартування: сонячні промені, повітряні ванни; водні процедури тощо. 3. З'ясувати вплив (позитивний і негативний) навколишнього середовища на здоров'я людини, сутність принципів загартування. Обговорити правила загартування сонячними променями, водними процедурами, повітряними ваннами, купанням у відкритих водоймах. Обговорити процедури, що підвищують стійкість організму (обливання, полоскання горла холодною водою, ходіння босоніж). Мотивувати учнів до виконання порад і правил загартування (на перших

1	2
	етапах загартування здійснювати під наглядом дорослих). 4. Розвивати уміння загартуватися безпечно для здоров'я (с. 29)
7	1. Профілактика захворювань. 2. Запобігання захворюванням; внутрішні органи; профілактика; частота пульсу; частота дихання; гострота зору, слуху; постава, порушення постави; запобігання порушенню стопи. 3. Формувати уявлення про захворювання через визначення його ознак, профілактику, роботу внутрішніх органів. Формувати уміння встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між здоров'ям і захворюванням. Мотивувати учнів до використання правил, порад для профілактики гостроти зору, слуху, постави, порушення стопи. 4. Формувати уміння визначати частоту пульсу і дихання у спокої та після посиленого фізичного навантаження, уміння порівнювати одержані показники, робити відповідні висновки (с. 40)
8	1. Гігієна порожнини рота. 2. Здорові зуби; молочні зуби; постійні зуби; функція зубів; прикус; язик, ясна, губи; догляд за зубами; шкідливі звички. 3. З'ясувати значення зубів для людини, якими мають бути здорові зуби. Формувати уявлення про види зубів (різці, жувальні, ікла) та їх функції. Формувати в учнів уявлення про догляд за зубами, зубною щіткою (чищення зубів щіткою, у яких випадках жувальною гумкою без цукру, використання флосів, полоскання зубів після кожного прийому їжі, відвідування стоматолога двічі на рік). Формувати уявлення про прикус, як запобігти порушенню прикусу. Підвести учнів до розуміння необхідності додержуватися правил, порад догляду за зубами. 4. Формувати в учнів практичні уміння і навички догляду за порожниною рота (с. 42–43)
9	1. Гігієна оселі. 2. Рідний дім; зручно, затишно, безпечно в рідному домі; оселя; мікроклімат; непровітрене приміщення небезпечно; провітрювання; вологе прибирання; природне освітлення. 3. Формувати в учнів уявлення про рідну домівку як місце, в якому всім комфортно, безпечно, затишно; уявлення про мікроклімат, створений правильно (оптимальна температура, чисте, свіже повітря, не надто вологе). З'ясувати, чим небезпечно непровітрене приміщення; сутність понять "провітрювання", "вологе прибирання", "природне освітлення" за істотними ознаками. Мотивувати учнів разом з дорослими дбати про чистоту повітря у власній оселі. 4. Складання рекомендацій "Як забезпечити чистоту повітря в оселі" (с. 49)

1	2
10	1. Навчаюся самостійно. 2. Навчання; самостійне навчання; робочий простір; виконання домашніх завдань; освітлення робочого місця вдома, в школі; взаємонавчання. 3. Формувати в учнів уявлення про навчання, самонавчання, взаємонавчання, вміння порівнювати види навчань на власних прикладах. Перекопувати учнів у тому, що успіх виконання домашніх завдань завжди залежить від правильного розподілу часу на його виконання. Мотивувати учнів до виконання порад щодо освітлення робочого місця вдома, у школі. 4. Демонстрування учнями фізичних вправ, які вони виконують під час перерви вдома. Вибір учнями помічників у навчанні. Формувати в учнів вміння планувати свій час на виконання домашніх завдань (с. 54)
11	Систематизація й узагальнення набутих учнями знань, умінь і навичок
Р о з д і л 3. Соціальна складова здоров'я (16 годин)	
12	1. Традиції збереження здоров'я в родині. 2. Здоров'я – неоціненний скарб; спадковість, гени; у родині: дбають про здоров'я дітей, навчають їх поважати старших, допомагати тим, хто потребує допомоги. 3. Формувати в учнів уявлення про сім'ю як чинник здоров'я. Сприяти формуванню умінь і навичок позитивної поведінки в родині. З'ясувати, що в родині бережуть дорогі для людини речі; що дітям від батьків, родичів за допомогою генів передається колір волосся, очей, форма брів, нігтів тощо. Розкрити сутність поняття "традиції", чому їх слід додержуватися. Виховувати в учнів повагу до кожного члена родини. Мотивувати учнів до толерантного спілкування з членами родини. 4. Формувати в учнів вміння і навички співпраці з кожним членом родини (с. 61)
13	1. Спілкування з людьми. 2. Знайомство; золоте правило спілкування; небезпечні компанії; охорона своїх прав і вибору; у спілкуванні всі рівні; відмова від негідних пропозицій; різні способи казати "Ні"; обов'язок і право учня захистити, підтримати слабших, ображених, залучивши до цього старших; кликати на допомогу слід голосно й рішуче. 3. Формувати в учнів уявлення про правила толерантного спілкування; про правила толерантної відмови від непотрібних і негідних пропозицій. 4. Обговорити оповідання "День народження". Скласти поради для Марини (с. 65). Формувати в учнів практичні вміння і навички толерантного спілкування з оточуючими, толерантної відмови від непотрібних і негідних пропозицій. Формувати вміння передбачати небезпеку від спілкування з незнайомими людьми. Складання правил знайомства з незнайомими (с. 66)

1	2
14	1. Дружба і здоров'я. 2. "Золоте" правило спілкування; правила спілкування з другом; обов'язок друга – дружити за правилами; риси справжнього друга; дружба між дівчатками і хлопчиками, батьками, учителем. 3. Формувати в учнів уявлення про дружні стосунки; правила спілкування з другом; особливості справжнього друга. З'ясувати: особливості несправжнього друга; на власних прикладах особливості дружніх стосунків між батьками, старшими друзями, учителем, дівчатками і хлопчиками. Мотивувати учнів додержуватися правил спілкування з другом. 4. Формувати практичні вміння аналізувати стосунки з другом, однокласниками. Обговорити ситуаційне завдання (с. 69). Скласти "Правила дружби для себе". Обговорити їх з сусідом/сусідкою по парті, презентувати однокласникам
15	1. Небезпека куріння, алкогольних, наркотичних і токсичних речовин. 2. Куріння шкідливе для здоров'я; курці добровільно вдихають отруйний тютюновий дим, який містить багато шкідливих речовин; повітря насичене тютюновим димом згубно діє на організм людини, особливо дитячий; пасивний курець; курці порушують право дітей і дорослих на здоров'я; курити, вживати алкогольні напої, наркотики – згубна звичка для дорослих та особливо для дітей; мийні засоби, клей, лак – токсичні речовини (отрута); діти можуть користуватися ними лише з дозволу і під наглядом дорослих; застереження, інструкції, що є на упаковці засобу побутової хімії, необхідно виконувати і дорослим, і дітям. 3. Формувати в учнів уявлення про згубну звичку (куріння, вживання алкогольних напоїв, наркотиків); пасивних курців. З'ясувати вплив тютюнового диму на здоров'я курців і на здоров'я тих, хто знаходиться довкола них, особливо дітей. Обговорити, чому курці, знаючи про шкідливість куріння, щодня добровільно вдихають отруйний дим. Застерегти дітей від самостійного користування засобами побутової хімії. Обговорити відомі учням наслідки порушення правил користування засобами побутової хімії. З'ясувати, як учні розуміють необхідність додержувати правил безпечного збереження засобів побутової хімії. Виявити життєвий досвід дітей щодо використання засобів побутової хімії; якими засобами учні користуються вдома самостійно, яких правил безпеки додержуються при цьому. 4. Обговорити ситуаційне завдання (с.73). Скласти правила "Курінню – НІ!"
16	1. Твої електронні помічники. 2. Телевізор, мобільний телефон, комп'ютер, плеєр – електронні пристрої; електронні помічники корисні і шкідливі; правила безпечного користування електронними пристроями.

1	2
	3. Формувати в учнів уявлення про електронні пристрої-помічники. З'ясувати користь для людини зазначених пристроїв. Обговорити шкідливий їх вплив на здоров'я людини. Формувати в учнів уявлення про правила безпечного користування електронними пристроями. З'ясувати, до чого може призвести порушення цих правил. Мотивувати учнів додержуватися правил безпечного користування електронними пристроями. 4. Складання учнями порад щодо забезпечення користувача мобільного телефону (с. 74). Презентувати виконану роботу однокласникам
17	1. Вплив реклами на рішення і поведінку. 2. Реклама; комерційна реклама; соціальна реклама; протидія шкідливій рекламі. 3. Формувати в учнів уявлення про види реклами (соціальна, комерційна). Формувати уміння порівнювати реклами: комерційну рекламу та соціальну (чим вони схожі й чим відрізняються). Обговорити поради, щоб підготувати учнів до протидії шкідливої дії реклами. З'ясувати вплив реклами на прийняття рішення і поведінку учнів; яка реклама стала в нагоді їхнім родинам. 4. Обговорення учнями відомих їм реклам. Їхнє ставлення до них (с. 81)
18	1. Інфекційні хвороби, що набули соціального значення. 2. ВІЛ-інфікування; СНІД; туберкульоз; туберкульозна паличка; зниження ризику ВІЛ-інфікування та зараження туберкульозною паличкою. 3. Формувати в учнів уявлення про хвороби соціального значення. З'ясувати, чому ці хвороби є соціально небезпечними. Формувати уявлення про ВІЛ-інфекцію, СНІД, туберкульоз, туберкульозну паличку. З'ясувати, як передається ВІЛ, як потрапляє в організм туберкульозна паличка. Обговорити з учнями ознаки цих захворювань. Формувати в учнів уявлення про поради щодо забезпечення від інфікування ВІЛ і зараження туберкульозом. Мотивувати учнів додержуватися правил, щоб не заразитися ВІЛ, щоб в організм не потрапила туберкульозна паличка. З'ясувати з учнями, куди вони можуть звернутися по допомогу, якщо про стан власного здоров'я або здоров'я своїх близьких вони не можуть відкрито поговорити. Виховувати толерантне ставлення до ВІЛ-позитивних людей. 4. Обговорення ситуаційних завдань (с.86). Складання своїх порад для учнів 3 класу. Моделювання безпечної поведінки з ВІЛ-позитивними людьми і хворими на туберкульоз.

1	2
	Моделювання ситуацій звернення за телефонами довіри
19	1. Охорона здоров'я дітей. 2. Конституція України; медична допомога; турбота про здоров'я дітей; лікар-педіатр; медична сестра; дільничний лікар; психолог; швидка медична допомога; лікарня; санаторій. 3. Обговорити, у якому документі нашої держави йдеться про те, що кожен має право на охорону здоров'я; що у нашій країні медична допомога доступна і безоплатна; чому не можна пустувати з номером телефону 103; якщо там, де живуть учні, є санаторій, з'ясувати, після яких захворювань доліковуються люди. З'ясувати, хто дбає, щоб повернути хворому здоров'я; як в нашій країні дбають про здоров'я до народження дитини і до 18 років; для чого треба знати, куди слід звертатися у разі захворювання; хто дітям у їхньому навчальному закладі надає медичну допомогу; до кого і по яку допомогу зверталися учні в своєму населеному пункті; у якому разі хворим допомагає швидка медична допомога; коли лікування вдома не допомагає хворому; у яких медичних закладах доліковуються люди. 4. Обговорити ситуаційні завдання (с. 90). За результатами обговорення сформулювати запитання
20	1. Гуманне ставлення до людей з особливими потребами. 2. Люди з особливими потребами; 4 стаття Конституції України; люди з особливими потребами потребують допомоги; вони теж – члени суспільства; люди повинні бути гуманними. 3. Формувати в учнів уявлення про людей з особливими потребами. Обговорити 4 статтю Конституції України. З'ясувати, коли люди з особливими потребами є взірцем для інших. Обговорити, яку допомогу можуть надати людям з особливими потребами учні 4 класу. Формувати в учнів уявлення про гуманну людину. Мотивувати учнів гуманно ставитися до людей з особливими потребами. 4. Обговорення ситуаційних завдань (с. 94). Самооцінювання учнями своїх якостей. Визначення учнями тих видів допомоги, якими їм необхідно оволодіти.
21	1. Наодинці вдома. 2. Небезпека у власній оселі; пожежа у сусідів; забезпечення від диму в міській квартирі; забезпечення власного обійстя, якщо пожежа у сусідів; виклик рятувальників. 3. Формувати в учнів уявлення, що домівка може бути небезпечним місцем для життя і здоров'я людини через порушення правил безпечної поведінки у власній оселі. Формувати уявлення про правила безпечної поведінки у власній оселі під час пожежі в сусідів (у міській і сільській місцевості). Формувати уявлення про правила виклику працівників служби порятунку у разі небезпеки. Мотивувати учнів до

1	2
	виконання правил, порад, застережень задля власної безпеки. 4. Формувати в учнів практичні уміння і навички захищати власну оселю, себе та оточуючих під час пожежі в сусідів. Обговорити ситуаційні завдання (с. 98). Результати обговорення представити у вигляді схеми. Відпрацювання учнями алгоритму дій виклику працівників служби порятунку
22	1. Безпека школяра. 2. Людні місця: шкільна зала, стадіон, концертна зала, кінотеатр; правила безпечної поведінки під час спортивних змагань (на стадіоні, у спортивній залі); безпечна поведінка на перервах; безпечне об'їзду новорічної ялинки; паніка; план евакуації; натовп; правила безпечного виходу з натовпу. 3. Формувати в учнів уявлення про види небезпек під час масових заходів (спортивних змагань, святкування новоріччя, перебування на перервах, у натовпі); про правила під час спортивних змагань, перебування у натовпі; натовп; паніку. Мотивувати учнів до виконання правил на перерві, перебуваючи в натовпі. Виховувати в учнів бережливе ставлення до власного здоров'я і здоров'я інших. 4. Формування в учнів практичних умінь і навичок безпечної поведінки за різних ситуацій. Обговорення можливих небезпечних ситуацій під час новорічних свят, спортивних змагань, виходу з натовпу. Вправляння учнів швидко вибиратися з приміщення під час небезпечних ситуацій (вихід з натовпу в приміщенні, користуючись планом евакуації). Складання правил безпечної поведінки за малюнками (с. 100–102)
23	1. Непередбачені ситуації. 2. Непередбачена ситуація – несподівана ситуація; правила безпечного виходу з натовпу; правила "п'яти НЕ"; небезпечні знайомства; якщо хтось переслідує або кривдить дитину, дорослі повинні знати про це. 3. Формувати в учнів уявлення про: непередбачені ситуації; натовп; безпечну поведінку в натовпі; небезпечні знайомства; правила "п'яти НЕ". Мотивувати учнів додержуватися засвоєних правил, не порушувати їх задля збереження свого здоров'я, його цінності для людини. 4. Формувати уміння застосовувати за потреби в дієво практичній формі засвоєні знання, правила, поради. Обговорити ситуаційні завдання. З'ясувати, як би вчинили учні класу, коли з ними таке трапилося б. З'ясувати, що для учнів означає прислів'я: "Не скривдять того, хто не розгубився". За малюнками, що ілюструють зміст параграфа, визначити зайві предмети під час перебування у натовпі (с. 107). Пояснити, чим вони небезпечні для їхніх власників і оточуючих
24	1. Безпека руху пішоходів. 2. Пішоходи; пішоходи – особи, які рухаються в інвалідних колясках без двигуна, ведуть велосипед, мопед, мотоцикл тощо.

1	2
	Правила дорожнього руху; додержання Правил руху задля уникнення небезпеки. Дорожні знаки. Пішохідний світлофор, сигнали пішохідного світлофора. Транспортні світлофори, їх особливості. Регулювальник; смугастий жезл. Сигнали регулювальника головні. 3. Формувати в учнів уявлення, хто такі пішоходи. Ознайомити їх з Правилами дорожнього руху, дорожніми знаками, світлофорами (пішохідним і транспортними), їх сигналами. Формувати уявлення про регулювальника, сигнали регулювальника за допомогою жезла. 4. Формувати в учнів практичні уміння і навички застосовувати Правила дорожнього руху в повсякденному житті. Мотивувати учнів не порушувати їх. З'ясувати з учнями про що інформують пішоходів такі дорожні знаки: "Залізничний переїзд без шлагбаума", "Рух на велосипедах заборонено", "Доріжка для велосипедистів", "Місце зупинки автобуса", "Місце зупинки трамвая", "Місце зупинки тролейбуса", яких Правил дорожнього руху мають додержувати пішоходи, до чого може призвести порушення цих правил. З'ясувати, чому необхідно виконувати сигнали світлофорів і регулювальника, що сигнали регулювальника є основними. Формувати в учнів уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між Правилами дорожнього руху та їх порушенням. Обговорення ситуаційних завдань (с. 113)
25	1. Види перехрестя. Рух майданами. 2. Перехрестя; що не є перехрестям; види перехрестя за формою, регульовані та нерегульовані перехрестя; перехід перехрестя; майдан, рух пішоходів і транспорту на майданах; ремонт проїзної частини дороги, тротуарів. 3. Формувати уявлення про перехрестя, види перехрестя, майдан. Ознайомити учнів з дорожнім знаком "Дорожні роботи". Обговорити правила переходу перехрестя: регульованих, нерегульованих, складних, майданів. Виховувати переконання в необхідності додержувати правил переходу перехрестя, майданів та тих ділянок дороги, які ремонтують задля збереження здоров'я, його цінності для людини, прагнення берегти здоров'я. 4. Формувати уміння безпечно переходити перехрестя (тристоронні, чотиристоронні, багатосторонні). Моделювання безпечного переходу учнями перехрестя, майдану
26	1. Дорожньо-транспортні пригоди. 2. Дорожньо-транспортна пригода (ДТП); пішоходи, водії, Правила дорожнього руху; попереджувальні сигнали водіїв: звукові, світлові; машини, яким дозволено проїжджати на червоне світло світлофора; причини скоєння дорожньо-транспортних пригод. 3. Формувати уявлення про ДТП, звукові й світлові сигнали.

1	2
	З'ясувати, яким машинам і за яких умов дозволено проїжджати на червоне світло світлофора; за якими сигналами водіїв повинні стежити пішоходи. Проаналізувати причини, за яких найчастіше відбуваються ДТП. 4. Обговорення відомих учням ДТП, з'ясування причин, через що вони сталися. Обговорити, що для учнів означає додержувати Правил дорожнього руху
27	1. Групи дорожніх знаків. 2. Дорожні знаки – помічники пішоходів і водіїв; групи дорожніх знаків: попереджувальні знаки; заборонні знаки; наказові знаки; інформаційно-вказівні знаки; знаки сервісу; таблички до дорожніх знаків. 3. З'ясувати, чому дорожні знаки називають помічниками пішоходів і водіїв; особливості кожної групи знаків: форма, колір облямування символів; про що повідомляють дорожні знаки пішоходів і водіїв: попереджають, забороняють, наказують, підказують, сповіщають важливі відомості, таблички надають додаткову інформацію про знаки, що над ними. З'ясувати, що для учнів означають дорожні знаки біля їхньої школи. Формувати вміння порівнювати групи дорожніх знаків; чим відрізняються таблички дорожніх знаків від знаків сервісу. 4. Намалювати знаки сервісу, які є там, де живуть учні (с. 127). Провести спостереження, як учні початкових класів виконують вказівки дорожніх знаків, які є біля школи. У другій половині дня організувати гру "Хлібчик"
28	Систематизація та узагальнення набутих учнями знань, умінь і навичок
	Р о з д і л 4. Психічна та духовна складові здоров'я (6 годин)
29	1. Самооцінка і поведінка. 2. Поведінка, оцінювання поведінки словами, оплесками, вигуками, плакатами, квітами; виправлення помилок – крокування до успіху; самооцінка; адекватне оцінювання поведінки; самостійне навчання; риси впевненої людини; пасивна поведінка; агресивна поведінка; вплив поведінки на здоров'я людини. 3. Обговорити, що учням треба знати, щоб здійснювати самооцінку; чому не слід завищувати свою самооцінку; чого слід досягти, щоб адекватно себе оцінювати. Формувати уявлення про впевнену людину, її риси, самовпевнену людину. З'ясувати, чим відзначається пасивна людина, коли пасивність буває вимушеною, до чого можуть призвести пасивні дії людини; чому викликає занепокоєння агресивна поведінка людини; чому діти з агресивною поведінкою потребують допомоги. Мотивувати дітей толерантно ставитися до оточуючих. Формувати вміння порівнювати впевнених і самовпевнених людей.

1	2
	4. Формувати вміння учнів оцінювати свою поведінку. Обговорити ситуаційні завдання, визначити за ознаками, яку поведінку демонструють діти (с. 135). Розробити поради для дітей – учасників ситуацій
30	1. Бажання, можливості, обов'язки. 2. Бажання, обов'язки; "хочу", "можу", "мушу"; володіти і керувати собою; сила волі, виховання сили волі, вольові якості людини, розвиток вольових якостей. 3. З'ясувати, чи доводилося учням бути учасниками ситуацій, описаних на 136 сторінці. Хто допомагав їм у розв'язанні цих ситуацій? Як саме? Обговорити (на конкретних прикладах), чи завжди бажання бувають виправданими. "Зроблю так, як хочеться і зроблю так, як належить". Визначити, де тут бажання, а де – обов'язок. Учні ілюструють це твердження прикладами. З'ясувати, що для учнів означає бажання, а що – обов'язок; володіти собою. Ознайомити учнів з порадами щодо гартування своєї волі. З'ясувати, яких якостей учні вже набули, а яких слід набути. Визначити способи формування вольових якостей. Обговорити прислів'я: "Схочу – гору перескочу! Не схочу – з гори не скочуся!" та пораду мудрих: "Роби не тільки те, що хочеться, а передусім те, що треба"; чим відрізняються слова: <i>хочу, можу, мушу</i>. 4. Встановити, чим різняться бажання від обов'язків. На основі засвоєних порад формувати в учнів вольові якості, яких їм бракує. Обговорити ситуаційні завдання (с. 139). Результати обговорення представити як поради щодо вирішення проблем
31	1. Повага і самоповага. 2. Доброчинні люди, гідні справи, повага, самоповага, риси характеру, формування самоповаги, добродії. 3. Формувати в учнів уявлення про повагу і самоповагу. З'ясувати, які люди заслуговують на повагу, як називають їхні справи. Обговорити, що означає для учнів самоповага, коли людина більше себе поважає, що допоможе формувати самоповагу. Ознайомити учнів з рисами характеру. З'ясувати, яких рис характеру вони хочуть набути, а яких – позбутися. З'ясувати, хто такі добродії; обговорити добрі справи учнів класу. Мотивувати учнів класу робити добрі справи для інших. 4. Обговорити, як учні формують самоповагу, узгоджують: хочу, мушу, можу, чому важливо вміти визначати свої бажання, знання своїх обов'язків і постійне прагнення збільшувати свої можливості. Обговорити ситуаційні завдання, скласти поради для Миколки щодо формування самоповаги (с. 144)
32	1. Звички і здоров'я. 2. Звичні дії; звичка; корисні і шкідливі звички, їх наслідки; наслідки корисних і шкідливих звичок передбачено дорослими; право учня на самостійний вибір звичок; корисні звички сприяють уникненню шкідливих.

1	2
	3. Формувати уявлення про звичку; корисні і шкідливі звички. Обговорити поради щодо того, як позбутися шкідливих звичок. Виявити, які приказки про вплив звичок на здоров'я знають учні. Установити відповідність між здоров'ям і звичками: корисними і шкідливими. Мотивувати учнів до того, що перш ніж вибрати звичку, слід оцінити її вплив на здоров'я. Підвести учнів до розуміння того, що шкідливі звички згубно діють на здоров'я дітей. 4. Обговорити приказки про звички, що впливають на здоров'я. За малюнками (с.146) визначити звички, що сприяють здоров'ю і ті, що руйнують його. Задіяти учнів до: демонстрування корисних звичок; виконання проекту "Формування корисної звички" (с. 148)
33	1. Розвиток творчих здібностей. 2. Пам'ять, бачене, почуте, зроблене; творення нового; розвиток здібностей; цілеспрямованість; працелюбність; кожен творить своє здоров'я за допомогою старших, план здорового способу життя. 3. Формувати в учнів уявлення про розвиток їхніх здібностей. Ознайомити учнів зі: способами кращого запам'ятовування побаченого, почутого, зробленого; з порадами, що сприяють розвитку їхніх здібностей; на основі яких формувати відповідні практичні уміння і навички. Підвести учнів до розуміння того, що: здоров'я понад усе; що творчі здібності потрібно розвивати протягом усього життя; кожен учень – творець свого здоров'я, що у цій важливій для них справі слід опиратися на допомогу дорослих. Мотивувати учнів до застосування ними способів ефективного запам'ятовування у процесі навчальної діяльності.

1	2
	4. Виконати вправи для розвитку творчих здібностей (на вибір учителя). Виконати проект "Моя мета" (с. 152)
34	1. Обираю здоровий спосіб життя. 2. Здоровий спосіб життя; життя і здоров'я – найбільші цінності людини; зростання і розвиток; оцінювання досягнень і можливостей. 3. Формувати в учнів поняття "здоровий спосіб життя" за його істотними ознаками (с. 153). Розглянути малюнки (с. 153), з'ясувати, про що вони нагадують учням. Обговорити, що для них означає здоровий спосіб життя. Ознайомити учнів з анкетною "Пізнай себе". Вдома разом з дорослими опрацювати її й зробити висновок про стан свого здоров'я. Мотивувати учнів до здорового способу життя й безпечної поведінки. Формувати уміння бачити проблему і формулювати її у формі запитання. 4. Виконати проект "Здоров'я всьому голова" (с. 158)
35	Систематизувати і узагальнити набуті учнями знання, уміння і навички. Визначити рівень набутих здоров'язбережувальних компетенцій учнів. Перевірити рівень оволодіння (засвоєння і застосування) учнями навчальним матеріалом (на вибір учителя). З'ясувати, які поради в підручнику були для учнів слухними, що ще учням потрібно задля зміцнення свого здоров'я. Мотивувати учнів додержуватися здорового способу життя і безпечної поведінки під час літніх канікул. Вербальне оцінювання навчальних досягнень учнів упродовж року